

TÓTH GÁBOR

Nyári dzsesszélmények a Posticum teraszáról

Kikapcsolni manapság a külvilágot, rátalálni egy kellemes szigetre, ahol nyugodtan lazíthatunk, valljuk be, nem könnyű feladat. Aki azonban már beavatott, az tudja, hogy kiváló hely erre a nagyvárad Posticum Kulturális Központ, s még egy rövid utazás érzetét is adja az idelátogatónak, hiszen távol esik a városközponttól. Távol, de csak fizikai értelemben, mert lelki-szellemi vonatkozásban ő maga a központ, látogatói bizalmától vált azzá az elmúlt két és fél évtized során.

Nemcsak sok helybeli tér vissza ide időről időre, de számos messzebről jött átutazó is megpihen a Posticumban. S ha már Várad földrajzilag és ebből kifolyólag sajnos kulturálisan is sokszor mutatja tranzit jellegét – mondjuk, épp csak megpihenünk itt egy órára Pest és a Székelyföld között félúton –, nos, az átutazókat hosszabb-rövidebb időre megtorpantva ezt a jelenséget kiválóan gyümölcsözővé változtatta

Balázs Elemér

Fotók: Danilics Tibor

TÓTH GÁBOR (1979, Nagyvárad) a Kolozsvári Zeneakadémián diplomázott 2004-ben, hét évig volt a Nagyvárad Állami Filharmónia művészeti titkára, öt éven át a Reggeli Újság külső munkatársa, zenei tudósítója, majd egy évig belső munkatársa.

a Posticum. Példának okáért a dzsessz életérzésének befogadásával és továbbadásával. Azzal, hogy felvállalta fennállása óta kisebb-nagyobb – az utóbbi években hangsúlyozottan nagyobb – rendszerességgel a dzsessz népszerűsítését egy sor kiváló együttes meghívásával, főként magyarországiakéval, de mostanság hazaiak is akadnak a kínálatban.

Azért is fontos ez a zenei élmény nekünk váradiaknak, mert nem kell hazai vagy külföldi fesztiválokra, pesti dzsesszklubokba mélyre ásni a tárcánkba belépőre, fogyasztásra, mivel mindent helyben megkapunk ugyanolyan minőségben. A koncerteket hallgatva megkockáztatom, nemcsak pesti, de akár

New York-i minőségben is, mert a jó zenész az helyszíntől függetlenül egyformán hű szakmájához és közönségéhez.

Az elmúlt években feltűnt, hogy egyre sokasodnak az új előadók, de gyakoriak a visszatérő arcok is, gondolok utóbbiak közül olyan kiváló zenészekre, mint a dobok bűvölője, Balázs Elemér, akinek már-már második otthona Nagyvárada, a fantasztikus gitáros Gyárfás István (aki az utóbbi időben a Moszkva klubban bukkan fel) vagy ifjabb Szakcsi Lakatos Béla. De ki ne gondolna vissza szívesen olyan vendégekre, mint a világméretű dzsesszikon, idősebb Szakcsi Lakatos Béla vagy az azóta sajnos elhunyt legendás Vukán György.

A Jazzterasz különlegességét egyrészt családias, kamarajellege adja, itt nincs éles határvonal nézőtér és színpad között, tehát többet képes nyújtani a befogadónak közvetlen élményből, mint egy hagyományos, zártterű dzsesszklub. Itt a mennyezet a csillagos ég, a falak a lélegző kerti bokrok, és akár egymás levegővétele, az improvizálók azonnali reakciója is közről és rögtön érezhető. Az este a koncerteken észrevétlenül borul ránk, s még a közeli parkból megszólaló madárdal is kiválóan harmonizál egy-egy zenei frázissal.

Az idei nyári Jazz Terrace elnevezés alatt futó sorozat is a hagyományokhoz csatlakozott. Május 21-től augusztus 25-ig – egy-két esetet leszámítva – hétről hétre váltották egymást

csütörtök esténként a különféle hangszeres, énekes dzsesszformációk, összesen tíz együttes. Az idei sztárvendégek között ott volt Babos Gyula Winand Gáborral, ifj. Szakcsi Lakatos Béla, míg a fiatal Orbán György személyében egy nagyszerű fiatal bőgőst is megismerhettünk, aki több együttesben is megfordult a koncertek során.

Az első három hétben mindjárt három rendkívül népszerű, a dzsesszéletben méltán nagybetűsnek számító névvel indult a fesztivál: ifj. Szakcsi Lakatos Béla, majd Oláh Kálmán trióját a Hajdu Klára Quartet követte – a rend kedvéért: május 21-én, június 2-án, illetve 9-én.

Június 16-án, Babos Gyula együttesének koncertjén, mely egyben ízelítő volt a *Makrokozmosz* című, két éve megjelent albumból, érthetően telt ház volt. Babos makrokozmosza a világ minden szintű mikrorezdüléseit természetes fúzióba foglalja.

Finom ízléssel simul bele ebbe a muzsikába egy-egy ismert dzsesszen kívüli zenei élmény is, olykor parányi sztenderd, klasszikus vagy népzenei elemek, ritmusok, témák keltik pillanatnyi déja vu érzését. Szinte ősi szinkretizmus ez, ami- ben a kollektív tudatalatti munkálkodik láthatatlanul. Itt minden együtt hat, bizonyítva, hogy minden mindennel mindig is kapcsolatban, rokonságban állt az idők kezdetétől fogva. A kiváló fiatal zenészeket is felvonultató Babos-csapat tagjai voltak még: Fekete Kovács Kornél (trombita, szárnykürt), a már említett Orbán György (bőgő), Czirják Tamás (dob), Winand Gábor (ének, szaxofon), ez utóbbinak pedig lazán rögtönző, szabadon szárnyaló énekstílusa ismét lebilincselően hatott.

Aki figyelmesebben körülnézett, a teraszon még Katona Klárit is észrevehette néhány pillanatra, aki inkognitóját a közönség soraiban nem sokáig tudta megőrizni férje, Babos Gyula koncertjén, ezért diszkréten félre is vonult, hogy a közönség figyelmét véletlenül se törje meg.

Június 23-án Lamm Dávid csapata játszott. A gitáros-énekes zenésztársai Rozsnyói Péter zongorista, Torma Rudolf bőgős és Csörsz Zoltán dobos voltak. Az újabb remek hangulatú koncerten a sztenderdek és az ízes blues-hangulat mellett hallhattunk saját Lamm-kompozíciót is.

Lamm Dávid és zenekara

Június 30-án, az Egri János Quartet estjén apa és fia együtt zenéltek. Az együttes névadója, a kiváló magyarországi nagybőgős okkal büszke fiára, Egri János Jr.-ra, s ezt a 19 esztendő fiatalember dzsesszéneke jóvoltából mi is megérthettük. Az idősebb Jánossal szünetben még arról is el lehetett beszélgetni, hogy miért is nem hiányzik együttesük hangzásából az amúgy fizikailag látványosan hiányzó dob, s mi a titka annak, ahogyan a ritmus- elemek a többi hangszer finom dal- lam- és harmóniaszövetébe átlénye- gülve ivódnak be. Mi ez, ha nem a mindenben jelen lévő ritmus metafo- rája?

Jó volt újra magunk közt tudni július 7-én Kriszta Réka Piroskát is, ezt a nagyszerű váradi énekest, akire okkal lehetnénk sokkal büszkébbek is, és nemcsak azért, mert ott volt 2012-ben a *The Voice* című tehetség- kutató legjobbjai között. Réka most saját csapatával, két fiatal hangsze- ressel lépett fel, Balogh Tamás zongo- ristával és Hidász Tamás dobossal, akiket a budapesti Liszt Ferenc Zene- művészeti Egyetem dzsessztanszékén ismert meg. *(Kriszta Rékával idei 9. számunkban olvashattak beszélgetést.)*

Esős idő várta július 14-én a közönsé- get, így ezúttal a Jazz-pincébe vonult le a társaság, ahol a Pintér Zoltán Trió névadó zongoristájával tartott magas szintű bemutatót abból, mit is jelent manapság időszerű jó ízléssel, mégis klasszikus alázattal szten- derdeket játszani. Ez a hihetetlen szakmai fegyelmű muzsika örületes belső szabadsággal szárnyalt. Magá-

val ragadó, lenyűgöző professionalizmus a javából! És persze mindig nagyszerű érzés arra is rácsodálkozni, ahogyan Balázs Elemér egyenesen dallamimprókat csal ki a dobszerkóból. Itt, az együttesben névlegesen szereplő Egri János helyett, a fiatal Orbán György nagybőgőzött kiválóan, átéléssel és szenvedéllyel.

A magyar zenei élet meghatározó alakjainak, Gonda Jánosnak vagy Binder Károlynak egykori növendékeként Pintér Zoltán ma már az érett generációhoz tartozik. Tapasztalt zongorajátéka mesteri volt, olyan könnyed eleganciával kavart ki fantasztikus harmóniakat és improvizációkat, mintha az csak a világ legegyszerűbb és legtermészetesebb dolga lenne.

Július 21-én egy Marosvásárhelyről elszármazott gitáros, Bende Zsolt együttese szól a teraszon. A bőgőnél ismét Orbán György állt, s az együttest kiegészítő fiatal dobos, Gyárfás Attila sokak számára emlékezetes maradhatott féktelen improvizációjáról.

Bende Zsolt igazi világpolgár: miután a kilencvenes években a londoni dzsesszéletbe merült, minden dzsesszt tanulni vágyó álmainak helyszínén, a bostoni Berklee College of Musicon csiszolta tovább tudását, aztán végigzenélte a fél világot. Tőle tiszta, kiegyensúlyozott gitármuzsikát hallhattunk, korszerű, ugyanakkor hagyományokat tisztelő hangzást.

Babos Gyula (középen) és zenésztársai

Hosszabb nyári szünet után augusztus 25-én zárult le a fesztivál a Balázs Elemér Group koncertjével. Az együttes világzenei ízekkel is kiegészítette a dzsessz aznap esti menüjét. Csapatának élén Szőke Nikoletta énekelt, de újra hallhattuk a kiváló fiatal bőgőst, Lakatos Pecek Krisztiánt és Balázs József zongoristát. Emlékezetesek voltak Balázs Elemér és Czibere József ütőhangszeres dialógusai, a rögtönzésen túlnőve formálódtak igazi költeménnyé. Az együttesben énekelt még Szakonyi Milán és gitározott Komjáti Áron.

A fesztiválnak és a nyárnak vége, de a dzsessz továbbra is él és szól a Posticumban. A dzsessz látszólagos könnyedsége mögött a legjobban szervezett rend áll, mely mégis lehetővé teszi a belső szabadság kifejezését és átadását, amit tényleg csak a legnagyobbak tudnak közvetíteni. Ebből akár a mindennapokba is átvihetünk némi tanulságot.